

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
MUHARREM YILMAZ'IN
“BUSİAD ÇEKİRGE TOPLANTISI”
AÇILIŞ KONUŞMASI

11 Haziran 2013
Bursa

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İrân Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35
www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

Sayın Vali Yardımcılarım, Sayın Belediye Başkan Yardımcısı, Üyesi olmaktan onur duyduğum Bursa Sanayici ve İş adamları Derneği'nin Saygıdeğer Başkanı, Değerli Üyeleri, Kıymetli Konuklar, Değerli Basın Mensupları.

Hepinizi şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bir BUSİAD klasığı olan Çekirge Toplantımızda sizlerle birlikte olmaktan, Bursa'da olmaktan mutluluk duyuyorum. Beni davet ettikleri için Sayın Başkana ve Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

1971 yılında kurulan TÜSİAD'ın ardından, 1978 yılında kurulan BUSİAD ülkemizin önde gelen, bağımsız ve gönüllü iş dünyası temsil örgütüdür. Aldığım en önemli ödüllerden birini Sayın Başkanımın söylediği gibi BUSİAD'dan aldım. Çok şeref duydum, onur duydum. Layık olmaya ve sizleri mahcup etmemeye ömrüm boyunca gayret ediyorum. O ödül benim için çok değerli. Yıllar içinde giderek kurumsallaşan, vizyonu ve misyonu doğrultusunda proje ve faaliyetler üreten, Bursa'nın kalkınması yönünde önemli katkıları olan BUSİAD'ın çalışmalarını izlemekten mutluluk duyuyorum.

İş dünyasının bağımsız ve gönüllü örgütlenmesini ve katılımcılığının artmasını, hem demokrasiler için vazgeçilmezliği, hem de kalkınmaya sağlayacağı katkı açısından çok önemsemeliyiz. Bu sebeple, iş dünyasını bölgesel ve sektörel düzeyde bir araya getiren ve BUSİAD'ın da bir parçası olduğu TÜRKONFED projesine yürekten inanıyoruz. Ülkemizin kalkınmasında çok önemli bir rolü olduğuna inandığımız için de canı gönülden bütün gücümüzle destekliyoruz. Bu bölgedeki federasyonumuz olan MAKSİFED'i, BUSİAD'ın derin tecrübe ve birikimi ile çok daha fazla beslemesini bekliyoruz, ona destek olmamız gerektiğine inanıyorum.

Konfederasyonumuz, son birkaç senedir, TÜSİAD ile birlikte, Kalkınma Ajansları bölgeleri ile uyumlu olarak örgütlenme projesini ortaya koymuştur. Bu yapı kalkınma ajansları ile iş dünyası kurumları arasındaki uyumu artırarak, Türkiye'nin bölgesel kalkınma projelerinde ve bölgesel kalkınmışlık farklarının ortadan kaldırılmasında, çok önemli bir rol oynayacaktır. Türkiye'nin 26 NUTS bölgesinde kalkınma ajansları kurulmuş ancak bu ajansların yönetim kurullarında iş dünyamızın gönüllü bağımsız temsil örgütleri maalesef yer almamaktadır. Bu 26 kalkınma ajansı bölgesinde, iş dünyasının gönüllü örgütlenmesini tamamlayarak bölgesel kalkınma planlarının oluşturulmasında ve kaynakların etkili kullanımında çok önemli katkı sağlayabileceğinden gerçekten eminim.

Bununla birlikte, bölgesel federasyonlarımızın ve SİAD'larımızın, özellikle bölgelerin sektörel öncelikleri ve rekabet gücü konularında Sektörel Dernekler Federasyonumuz SEDEFED ile işbirliği de çok büyük önem taşımaktadır. SEDEFED, özellikle rekabet gücü alanında önemli bir birikime sahiptir. Bölgelere bu birikimi aktararak bölgesel rekabet gücü açısından da önemli kazanımlar sağlanmasına yol gösterecek ve bu tür projelere destek olabilecek modellerin oluşmasına katkı sağlayabilecek önemli bir örgüttür. Aynı şekilde, bölgesel SİAD'ların ve federasyonların da, bölgesel dinamik ve birikimi SEDEFED'e aktararak ülkemizin kalkınmasında önemli katkıları olabilecektir. Bu vesile ile SEDEFED'in rolüne ve TÜRKONFED projesi içindeki önemine bir kez daha dikkat çekmek istedim. SEDEFED'i de tanımanızı, bilmenizi arzu ettim.

İş dünyası temsil kurumları olarak gündemimizde olması gerektiğine inandığımız diğer bir öncelik ise; hem iktisadi kalkınma sürecimizin hem de demokratikleşme sürecimiz açısından

önemli bir referans noktası olan, Türkiye'nin AB üyelik sürecidir. Nitekim geçmişte AB süreci, insan hakları, temel hak ve özgürlükler gibi başlıklarda hızlı ilerlemenin sağlanmasında önemli bir işlevi görürken, aynı şekilde, mikro reform alanında da önemli bir yol haritası niteliğini taşımıştır. Bu alanda beklentimiz ise özlü, şeffaf ve öngörülebilir bir gelir vergisi kanunun çıkartılabilmesidir.

Bu mikro reform alanlarının gerçekleşmesinde AB nasıl bize yol gösterdi, bir yol haritası olduysa biliyorsunuz, demokrasi alanında da, temel hak ve özgürlükler alanında da attığımız adımlarda bizim için temel referans kaynağıydı. Bu bakımdan Türkiye'nin AB sürecinde ilerlemesi için hep beraber gayret içerisinde, olmalıyız. Bu konuda tereddütlere müsaade etmemeliyiz.

AB ile biliyorsunuz, 2,5 senedir donmuş olan müzakere süreci ilk olarak bölgesel politikalar başlığıyla yeniden açılacak. Bu bize, TÜRKONFED'in önemini bir kez daha hatırlatmalıdır ve aslında TÜRKONFED'e de büyük bir sorumluluk yüklemektedir. Türk iş dünyasını AB Bölgesel Politikaları başlığında hazırlayacak olan kurum TÜRKONFED'dir.

AB ile ilgili gündemimizde olan diğer önemli bir gelişme ise; önümüzdeki aylarda müzakereleri başlayacak olan ve dünya ekonomisinin yarısını oluşturan ABD-AB arasında planlanan serbest ticaret anlaşması sürecidir. Yeni adıyla Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTYO), küreselleşme sürecinin bütün hızıyla devam ettiğinin en önemli göstergesidir. Bu büyük oluşumu gözden kaçırmamak mecburiyetindeyiz. Bu proje başarıyla neticelenebilirse, unutmayalım ki dünya katma değerinin yarısını yaratan bir ekonomik alan oluşturulacaktır. Sadece bununla kalınmayacak, dünyada ticaretin, sanayinin, hizmetlerin standartları da yeniden belirlenecektir. Ticaretin koşulları yeniden oluşturulacak, kanalları ise yeniden tanımlanacaktır. İş dünyası olarak bu konuda gerçekten çok hazırlıklı, çok talepkâr olmamız, Türkiye'nin bu sürecin dışında kalmasına katiyen müsaade etmemiz gerekmektedir.

ABD'yle direk yapılacak bir serbest ticaret anlaşmasıyla ilgili arayışlarımız tabi ki var. Bunu hedefliyoruz. Bu konuda çabaların sürmesini tabi ki arzu ediyoruz. Ama esas olan bizim AB'nin Gümrük Birliği süreci içerisinde 17 yıldır bekleyen üyesi olarak bu anlaşmaya AB içerisinden girmemizdir. Somut olarak talebimiz; AB bu görüşmeleri sürdürürken gözlemci üye olarak Türkiye'nin de masada bulunması ve bu anlaşmaya işin başında, Gümrük Birliği anlaşması içerisindeki ülkelerin dahil olabilmelerine olanak sağlayacak bir maddenin yazılmasıdır. Yani, "isterlerse Gümrük Birliği içerisindeki ülkeler bu anlaşmaya dahil olurlar" maddesini talep etmeliyiz. ABD'yle direk anlaşma yapmanın yanısıra onların AB'yle bu tür bir anlaşma içerisinde olabilmemizi, anlaşmanın içerisinde AB tarafından yer alabilmemizi sağlamaları bakımından da destek talep etmeliyiz.

Değerli konuklar,

Bu noktada küresel ekonomiyle ilgili değerlendirmelerimi biraz daha kapsamlı bir şekilde sizlerle paylaşmak istiyorum.

Dünya ekonomisi 2008 yılından beri küresel bir durgunlukla mücadele etmekte. Aslında biraz önce sözünü ettiğim Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı anlaşması da bu durgunluğun aşılması için arayışların en önde gelenlerinden biri. Başkan Obama'nın bu konuyu gündemine alıp hızlandırma gayreti de buradan kaynaklanmaktadır. Çünkü anlaşmanın neticelenmesi halinde hesap edilen; her iki tarafın da büyümelerine %1 civarında bir ilave gelmesidir. Şu

anda eksilerdeki bir AB %1-1,5 arasında iyimser büyüme tahminleriyle, bir ABD için %1'in ne kadar önemli olduğunu herhalde farkındayız.

Mevcut durumda küresel ekonomi farklı hızlarda hareket eden ekonomik gruplara bölünmüş durumda:

Büyüme hızının en yüksek olduğu ilk grupta, Türkiye'nin de içinde yer aldığı, gelişmekte olan piyasa ekonomileri var. Bu grupta, büyüme hızı 2012 ve 2013 yıllarında yavaşlama eğilimine girmiş olsa da, halen büyüme kapasitesi mevcut ve güçlü bir durumda. Bu ülkeler, gelişmiş ekonomilerdeki parasal genişlemenin yarattığı küresel likidite artışlarından ve risk iştahından yararlanarak, artan sermaye girişlerini ekonomik gelişmeye çevirebildiler. Böylelikle, 2008 sonundan itibaren Amerika, Euro Bölgesi, İngiltere ve Japonya başta olmak üzere gelişmiş ekonomilerde gerçekleştirilen parasal genişleme programları, gelişmekte olan piyasa ekonomilerine yüksek hacimli sermaye girişi, düşük faizli kaynak kullanma imkânı gibi yatırım ve tüketim açısından önemli olanaklar sağladı. Yabancı tasarruflara dayalı bu yapıdaki hızlı büyüme evresi, gelişmekte olan piyasa ekonomilerini dünya büyüme şampiyonları yaptı, ancak aynı zamanda yabancı tasarrufların aniden kesilmesi veya kaçışı gibi, ağır risklere de açık tutuyor. Ayrıca, bu ülkeler de kaçınılmaz olarak küresel durgunluktan nasiplerini yavaş yavaş almaya başladılar ve gelişmiş ekonomilerden olumlu yönde ayrışma eğilimi giderek bozulmaya başlıyor. Özellikle Çin'de son dönemde ekonomik aktivitede ortaya çıkan zayıflama sinyalleri bu açıdan önemle takip etmemiz gelişmeler.

İkinci grupta, krizden ağır bir şekilde etkilenen ve bir türlü belirgin bir toparlanma sürecine giremeyen ancak giderek daha olumlu işaretler ortaya koyan bazı gelişmiş ekonomiler yer almakta. Bunların başında ABD gelirken, bu grupta ABD'yi Avustralya, Kanada, İsveç, İsviçre ve Yeni Zelanda gibi ekonomiler takip ediyor.

ABD açısından, mevcut durum 5 yıl öncesine göre çok daha iyi bir görünüme işaret ediyor tabi ki. Ancak, Euro Bölgesi kadar yıkıcı olmasa da, ABD'nin de %6,5 seviyesinde bir kamu açığı var ve Milli gelirinin %108'ini geçen önemli bir kamu borç sorunu mevcut ve ABD'nin orta dönem büyümesini de bu borç önemli bir şekilde tehdit ediyor. 2013 yılı için %1,5 civarındaki bir büyüme tahmini bile iyimser bir yaklaşım olarak değerlendiriliyor.

Özellikle ABD'de, kamu borç stoku açısından geline aşamanın, maliye politikası alanını çok büyük ölçüde daraltması nedeniyle, ekonomik toparlanma için mali canlandırma önlemlerine başvurmak neredeyse imkânsız. Bu nedenle, ABD, 2008 yılının sonundan beri süregelen bir parasal genişleme programları silsilesi uygulamakta. 2013 yılının ortalarına doğru ekonomik toparlanmaya dair bazı sinyaller var ise de Amerika Merkez Bankası FED'in bu işaretleri dikkate alarak, 2013 yılı sonunda parasal genişleme programını yavaşlatma ihtimalini de çok dikkatle takip etmemiz gerekiyor.

Büyüme hızı itibarıyla en düşük hıza sahip üçüncü grupta ise, Euro Bölgesi ve Japonya var. Birkaç gün önce, Japonya'nın 2013 yılı yıllıklandırılmış ilk çeyrek büyüme hızının yüzde 3,5'tan yüzde 4,1'e yükseltilmesi, Japonya için olumlu bir işaret olarak ortaya çıksa da, Euro Bölgesi'nde 2013 yılı için en olumlu bakış açısıyla "sıfır büyüme" bekleniyor. Bu itibarla bu grup 2013 yılında en düşük büyüme oranına sahip olacak gibi gözükmeye devam etmekte.

Ayrıca, her iki ekonomi için kamu açığı ve kamu borcu çok büyük bir sorun teşkil etmeye devam ediyor. Özellikle Euro Bölgesi'ndeki toplam katma değer %95'ine ulaşan borç sorunu; uzun yıllar ihmal edilen yapısal problemler sonucunda ve 2009 yılı sonrasında, özel

sektörü kurtarma çabalarının da ardından artık ekonomiyi kilitleyecek noktaya gelmiş bir sorun durumunda. Durum o kadar sıkıntılı ki, maliye politikası alanının tamamen yok olduğu bir ekonomik yapıda, ortak para politikası ve parasal genişleme çabaları, ortak maliye politikasının ve bankacılık birliğinin olmaması nedeniyle başarıya ulaştırılamıyor.

Bu değerlendirmeler ülkemiz için iki önemli konuya işaret etmekte. Şimdi bunları incelemek istiyorum. Birincisi, Türkiye'nin dışa açık küresel bir ekonomi olarak bu gelişmelerden etkilenmiyor olması tabi ki mümkün olmayacak. Yani, gelişmiş ekonomilerde toparlanma başlar ve 2009 sonrasında parasal genişleme programlarının yarattığı döviz likiditesi ve düşük faiz fırsatları tüm dünyada sona ererse, Türkiye'nin de değerli TL ve düşük faiz gibi pek de sık oluşamayacak bir bileşimi sürdürmesi neredeyse olanaksız. Bu Türkiye'nin gerçekten mucizevi bir şansı ama dünya ekonomisinde eğer para arzı yavaşlarsa bizim bunu sürdürmemizle ilgili riskin burada altını çizmekte yarar görüyorum. %12'ler seviyesine inen iç tasarruf oranımızla sorunumuzu çözebilmemiz mümkün değil. Dış kaynak gelmezse %12'lik bir tasarruf alanı Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılayabilmemiz için gerçekten yetersiz. Önümüzdeki en önemli sorunun iç tasarrufları büyümeyi finanse edecek seviyeye getirmek olduğunu ifade etmek isterim. %6 seviyesinde bir cari açığı yönetebileceğimizi düşünssek bile iç tasarruf oranımızı %12'den %16-17'ler seviyesine çıkartabilmek büyümenin sürdürülebilirliği için gerçekten önem arz etmektedir.

İkinci bakış açısı ise, gelişmiş ülkelerin ağırlıklı olduğu ihracat pazarlarında performansı kısıtlanan Türkiye ekonomisinin, gelişmiş bu ekonomilerin toparlanmasıyla daha yüksek bir ihracat performansı gösterme şansını elde edebilecek olması. Yani, büyümenin lokomotifinin dış talep olması, cari açığın düşmesi, dış kırılganlığımızın azalması ve kredibilitemizin yükselmesi yoluyla yatırımlarımızı finanse edebilmektir.

Küresel gelişmelerin bu iki seçenek arasındaki hareketlerinin, Türkiye ekonomisinin kısa vadedeki gelişimini ağırlıklı bir şekilde belirleyeceği muhakkak.

Diğer yandan, Türkiye ekonomisinin orta vadedeki gelişimini belirleyecek asıl unsur ise bizim ekonomimizi yönetme konusundaki disiplinimiz, doğru mikro ekonomik adımları atma cesaretimiz ve küresel ekonomiyle bütünleşme yönündeki kararlılığımız olacak.

Biliyorsunuz geçtiğimiz ay, Türkiye ekonomisi açısından güzel haberlere şahit oldu. Art arda gelen “yatırım yapılabilir ülke seviyesi” derecelendirmeleri ülkemizi küresel sermaye, özellikle de doğrudan yatırımlar açısından “meşru” ve cazip hale getirdi. Bu gelişmeler, 2000-2001 krizlerinden sonraki tecrübeye bağlı olarak geliştirdiğimiz yapısal makro reformların ki bunlar; merkez bankasının bağımsızlığı, BDDK ve TMSF gibi düzenleyici ve denetleyici kurumların kurulması, özelleştirmelerin yapılması ve tabi bütün bu reformları hükümetin geliştirme gayretinin somut neticeleriydi. Veya başka bir deyişle, 2001 sonrası özellikle liberal piyasa ekonomisine bağlılığın, piyasa temelli serbest döviz kurunun, bağımsız düzenleyici ve denetleyici kurumların, bağımsız merkez bankacılığı anlayışının, kamuda şeffaflığın, mali disiplinin, kamunun ekonomide ağırlığının azaltılmasının, özel sektör dinamizmine bağlı büyüme çabalarının öne çıktığı bir yapının başarısının dünyada tescili demektir.

Türkiye yıllardır, dış tasarruflara bağımlı olarak büyüyen bir ekonomi. Çabamız bu bağımlılığı, doğrudan yatırımlarla yönetilebilir bir hale getirmek, büyümeyi sadece kısa dönemli sermaye hareketleriyle değil, üretime, istihdama ve ihracata dönüşebilecek doğrudan dış yatırımlarla finanse etmek ve bu yapıyı giderek daha da güçlendirmek olmalı.

Biraz önce de değindim, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları tarafından da tescil edildiği üzere, bugün 2000’li yılların başına nazaran, doğrudan dış yatırım için çok daha iyi bir noktadayız.

Ancak, mevcut durum yeterli midir diye sorarsak, buna maalesef hayır demek zorundayım. Aldığımız “yatırım yapılabilir ülke” teyitleri şu anda sadece bir başlangıç ve on yılı aşan zamandan beri ortaya koyduğumuz temel başarıların sonucu. Bugünden itibaren, Türkiye’yi daha hızlı ve sürdürülebilir kalkınma yoluna sokacak yeni bir hamleye ihtiyacımız var.

Öncelikle, bugüne kadar olan bu meşakkatli dönemde ortaya koyduğumuz ilkelere sadık kalmalıyız. Türkiye, bugün dünya nazarında, kural tabanlı düzeni temel alan bir piyasa ekonomisidir, bu konuda asla bir algı bozulmasına izin vermemeliyiz. Özellikle, bugüne kadar bu disiplini geliştiren ekonomi yönetiminin buna asla izin vermemesi gerektiğini düşünüyoruz.

Hepimiz çok iyi biliyoruz ki, yatırımcının en önemli beklentisi “hukuki alt yapı” ve “hukuk güvenliği”dir. Rekabetçi piyasa ekonomilerinde yatırımcılar, kamunun rekabeti gözeten ve yatırım ortamına destek olan kurallar koymasını ve bu kuralların müşterek gerekler oluşmadan değişmemesini beklerler. Yatırımcıların en çok endişe duyacağı şey katkıları olmadan ani şekilde değiştirilen kuralların iş ve yatırım planlarını bir anda anlamsız kılmasıdır. Yine, aynı anlayışla yatırımcılar, dönemsel siyasi dalgalanmalardan uzak, tarafsız bir uygulama yaklaşımı arzu ederler. Rekabetçi piyasa ekonomilerinde, kamu, girişimciyle, yatırımcıyla rekabet etmez, kavga hiç etmez. Aksine her iki taraf da kalkınma için işbirliği içerisinde hareket eder. Özel sektör yarattığı katma değerden ödediği vergilerle, sadece kamunun yerine getirebileceği, altyapı, temel eğitim, sağlık ve bölgesel kalkınma gibi hizmetleri finanse eder.

Ayrıca, kamu sadece zarar vermemekle, engel olmamakla mükellef değildir. Vergi ödeyene karşı, kamu düzenlemeleri, kamu uygulamaları ve harcamaları konusunda gelişmiş bir piyasa ekonomisine yaraşır ölçüde şeffaf ve hesap verebilir olmalıdır.

Değerli Konuklar,

Tüm bu tanımları ve beklentileri yeniden hatırlatmakta yarar görüyorum, çünkü bu temel prensipler bazen günlük tartışmalar içinde kaybolup gidiyor, temelsiz tartışmalar, savuna geldiğimiz piyasa ekonomisine olan inancı zayıflatabiliyor.

Konuşmamın önceki bölümlerinde de ifade ettiğim gibi, Türkiye 2000’lerin başından bugüne önemli bir ekonomik gelişme gösterdi. Türkiye ekonomisinin bugünkü dışa açıklık düzeyi, küresel ekonomiyle bütünleşmede geldiği aşama, kamu borcunun ve açığının sürdürülebilir düzeyi, hukuk devleti olma yolunda ulaştığı aşama, Türkiye’nin kolay manipülasyonlara, spekülasyon hareketlere kurban gittiği 1990’lı yılların çok ötesindedir. Ekonomi yönetimimiz, tüm koordinasyon gücüyle ekonomiye hâkimdir, ayrıca, mevcut güçlü bağımsız düzenleyici ve denetleyici kurum yapısı bu tür hareketleri tespit ve engelleme açısından yüksek bir kapasiteye ulaşmıştır. BDDK’nin olduğu bir ülkedeyiz. Dünyanın en yüksek cezalarının Rekabet Kurulu tarafından bankalara kesildiği bir ülkedeyiz. Bu bankaların, bu piyasaların manipülasyon yapmasına izin vermeyecek kurumlara sahibiz.

Dolayısıyla böyle bir kaygı içerisinde olmak yersizdir, gereksizdir.

Bu itibarla, bugün siyasi dalgalanmalara bağlı olarak ekonominin kalıcı hasar görmesini mümkün görmüyorum. Son yıllarda ekonomimizin krizlere karşı gösterdiği dayanıklılık bu tespitimizi teyit eder niteliktedir. Dolayısıyla, kendimiz kriz yaratmaz isek, endişe edilecek bir durum yoktur. Ancak üzerinde durmamız gereken konu, ekonomide elde ettiğimiz derinlik ve mukavemeti demokrasi alanında da sağlamaktır. İşte bunu temelden sağlayacak olan da bireyi merkeze alan, AB normlarında temel hak ve özgürlükleri güvence altına alan, katılımcılık ve çoğulculuk ilkelerini, kuvvetler ayrımını ve yargı bağımsızlığını güçlendiren yeni ve sivil bir Anayasa'dır. Bu bekleşimleri karşılaması beklenen yeni Anayasa çalışmalarında önemli bir mesafe kat edildiğini düşünüyoruz. Meclisimizin ve uzlaşma komisyonunun bu çabaları çok değerlidir. Kuruluş gününden itibaren ve kuruluş biçimiyle, uzlaşma komisyonu bizi umutlandırmıştır. Bu umutların devam ettirilmesinde yarar vardır. Bugün içinde bulunduğumuz hak ve özgürlük tartışmalarını bir demokratik kazanıma dönüştürmek, 2023 hedeflerini yakalamak, çözüm sürecini ve günün sonunda refah toplumu özlemimizi hayata geçirmek, uzlaşmayla sonuçlandıracağımız bu Anayasa projesi ile mümkündür.

Değerli Konuklar,

Hepinizin bildiği gibi, terör ve şiddeti kalıcı olarak ortadan kaldırarak ülkemizi barışa kavuşturacak yeni anayasa çalışmalarının toplumsal barış ve huzur ortamında yapılmasını sağlayacak çok önemli bir çözüm sürecinin de içerisindeyiz. Şiddet ve terör ortamının bir daha geri dönüşü olmayacak şekilde ülke gündeminden çıkması için kalkınma ve demokrasi başlıklarında çaba sarf etmek tüm toplum kesimlerinin ve kurumlarının ortak sorumluluğu olduğuna inanıyoruz.

Bu bilinçle ve bu sorumluluktan hareketle TÜSİAD olarak, çözüm sürecinin iktisadi ayağını güçlendirmek ve sahiplenmek amacıyla terör ortamından her bakımdan zarar görmüş bölgeyi temsilen Cizre'de bir iş dünyası zirvesini bu ayın sonunda gerçekleştirmeyi planlamaktayız. Bu zirvede, çözüm sürecinin ekonomi üzerinde beklenen etkileri ele alınacak, bölgenin iktisadi olarak süratle kalkınması yönünde atılabilecek adımlar bölgenin iş dünyası temsilcileriyle birlikte değerlendirilecek ve bölgede bir yatırım hamlesine başlangıç olacak projeler açıklanacaktır. Sizleri de TÜRKNFED'le beraber gerçekleştireceğimiz bu toplantıya, bu zirveye davet ediyorum. Uygun olursanız 25 Haziran'da hep birlikte Cizre'de barışı, çözüm sürecini kalıcı kılacak adımları atmak, bize düşen sorumluluğu yerine getirmek üzere birlikte olalım.

Sözlerime son vermeden önce sizlerle son günlerde yaşanan olaylarla ilgili de düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Yaşananları iyi anlamanın demokratikleşme yolunda Türkiye'ye önemli katkılar sağlayacağını düşünüyorum.

Çoğulculuk, katılımcılık, şeffaflık ve hesap verme kültürü çağdaş demokrasilerde birey-devlet ilişkisinin sağlıklı kurulabilmesi için ön şarttır. Bu şartın oluşmaması, devlet-birey ilişkisini zayıflatmakta, bireylerde dışlanmışlık hissi yaratmakta ve vicdanları yormaktadır. Demokrasiler bu niteliklere sahip olduğu ölçüde bireylere huzur ve güven sağlamaktadır. Aslında demokratik standart dediğimiz de işte budur.

Şiddete başvurmadan, provokasyonlardan etkilenmeden ileri demokrasi taleplerini toplumun ortaya koyması takdire şayan bir hareket olmalıdır. Özlediğimiz Türkiye olmalıdır. Toplumun demokrasi refleksi Türkiye'nin geleceğinin de güvencesi olması gerekir. Demokratik

standartlar ancak ileri demokrasi talebi ile mümkün olabilir ve gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla ileri demokrasi talebinden hepimizin memnun olması gerekir.

Esasen ihtiyacımız olan da, ön yargılarımızı bir tarafa bırakıp daha fazla konuşmaktır. Kaygılara neden olan eksiklikleri gidermenin yanı sıra, yumuşak bir siyaset üslubunu da benimsemek şarttır. Güven, uzlaşma ve barışı tesis edecek bir üslubu mutlaka kurmalıyız ve hakim kılmalıyız. Çatışmacı üslup Türkiye'nin sorunlarını çözmek için ihtiyacımız olan güveni sadece zedeler. Uzlaşma ortamını sağlamak amacıyla atılacak her türlü adımı hep beraber desteklemeliyiz. Türkiye'nin sorunlarını çözecek güven ortamını tesis etmeliyiz. Şiddet ve terör ortamını tümüyle ortadan kaldıracak çözüm sürecinde önemli bir mesafe alınmışken, yeni anayasada uzlaşma yönünde çabalar devam ederken, meydana gelen toplumsal olayların yönetimini daha becerili bir şekilde yapmamız gerekirdi. Bu konunun hem ülkemizdeki umutları moral bozukluğuna çevirecek, hem de ülkemizin dünyadaki itibarını zedeleyecek şekilde yönetmemeliyiz.

Çevre duyarlılığıyla başlayan ancak art arda gelişen idare zafiyetleriyle olayları büyütüp vatandaşlarımızı zaman zaman tahammül sınırlarını aşacak bir boyuta getirmemeliyiz. Bu olayların ülke geneline aldığı boyutun katılımcılık anlayışının giderek zayıflamasından kaynaklandığını düşünüyorum. Zaman içerisinde vatandaşın karar süreçlerinden dışlandığı ve devlet-birey ilişkisinin birey aleyhine olağanüstü bozulduğu hissiyatı yaygınlaştıkça bu tür gelişmelerin olması maalesef gözlenmektedir. Söylemleri yumuşatmalıyız. Hep birlikte, başta siyasiler olmak üzere sorumluluk almalıyız ve ülkenin geleceğine yöne verecek, Cumhuriyetimizin 100. yılındaki hedeflerimize ulaştıracak, bizi uluslararası toplum nazarında örnek bir toplum haline getirecek anayasa çalışmalarından vazgeçmemeliyiz. Herkesin gıpta ettiği bir ekonomik başarıyı sağlamışken bunun büyük itibarını yaşarken niye demokraside de bir itibar atılımı gerçekleştirmeyelim. Bu kadar zor mu? Bunu beceremez miyiz? Ekonomideki gerçekleştirdiğimiz başarıyı demokratik standartların yükseltilmesinde de gerçekleştirebileceğimizi düşünüyorum. Toplumun demokrasi konusunda gerçekten iyi bir kültürü olduğuna inanıyorum. Türkiye'nin demokrasi mayasının tutmuş olmasından büyük memnuniyet duyuyorum. Bize soruyorlar: "Türkiye'de Arap baharı gibi bir şeyler mi oluyor? Türkiye Baharı mı oluyor?" Onlara şöyle söylüyorum: "O baharları yaşayanlar demokrasinin tadını hiç alamadılar. Biz demokrasinin kıymetini biliyoruz. Biz demokrasinin nimetlerini daha çok devşirmek istiyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkürlerimi sunuyor, TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sizleri tekrar saygıyla selamlıyorum.